

Yems Yems beleñ asaŋ kayyiŋ

¹ Be, nebe Yems, Al Kurunya Doyaŋ Al Kurun Yesu Kristuyat meteŋ al. Niŋgeb deŋ Israel mar kura Yesu nurd uneŋ haŋ mar naŋatiŋ tubul teŋ bur yen kuŋ almet naŋayaŋ haŋ kurun goyen goke teŋ asaŋ gago kaŋ duneŋ hime.

Kanduk yeneŋ gab sanjŋ henayiŋ

²⁻³ Be, kadne yago, deňbe kanduk kurayen kurayen yeneŋ hinayiŋ gega, Al Kurun niŋ dufaytiŋ tareŋ iramiŋ goyen go ma tubul tinayiŋ gobe kame kanduk hoyan forok yen hinayiŋ goyen wor tareŋ heŋ igin fole yirde hitek yen nurde hanjen. Niŋgeb kanduk kurayen kurayen goke buluŋen ma nurde hinayiŋ. Tareŋ dird dird niŋ gago forok yen haŋ yen nurde amaŋ heŋ hinayiŋ.

⁴ Niŋgeb kanduk yeneŋ fole yird yird matatiŋ gobe sanjŋ po hiyyen. Gogab Al Kurunyen mere gama ird ird matare parguwak yara henayiŋ. Irde matatiŋ kurun goyen bana kura ga buluŋ miŋmoŋ henayiŋ. Mata igin kura tiniŋ yenayiŋ gob igin ala po titek hinayiŋ.

⁵ Goyenbe kuratiŋ kura mata goyen daha mat tiyeŋ yen ma nuryenbe mata igin goyen teŋ teŋde niŋ dufay wukken niŋ Al Kurun gusuŋaŋ iryen. Al Kurunbe det basiŋa ma irde hiyen al geb, al kura det kuraŋ gusuŋaŋ irkeb goke piŋeŋ nurde uneŋ inen ma tiyyeŋ, irde igin ala unyeŋ. ⁶ Gega gusuŋaŋ irde heŋyabe dufay budam ma henayiŋ,

yen ge po hekkeñ nurde hinayin. Munañ al kura dufay budam hiyyen gobe meñe belen makan duba tuktawañ irde hiyen go gwahade yara, dufaymiñ kipirtiñ ma hiyyen geb, kurareb Al Kuruñ niñ hekkeñ nurde hiyen munañ kurareb gwahade ma nurde hiyen.⁷ Niñgeb al gwahade gobe Doyañ Al Kuruñ hitte mat det kura teweñ yen ma po nuryen.⁸ Al gobe dufaymiñ kipirtiñ moñ geb, mata teñ hiyen kuruñ gobe kukuwamneñ ala po teñ hiyen.

Al horam yañya al siksukñeñya

⁹ Be, deñ Yesuyen alya bereya kura hora miñmoñbe megen niñ mar diliñdeb al kura gogo kuñ hañ yen ma deneñ hanÿen. Goyenbe Al Kuruñ diliñdeb det kuruñ yen deneñ hiyen geb, goke aman heñ hinayin.¹⁰ Munañ busare niñ det umñam igyen igyenbe pul yeñbe heñ ga moñ gwilgal irde hanÿen. Al horam yañ wor gwahade po hañ geb, deñ Yesuyen alya bereya kura horatiñ yañ gobe Doyañ Al Kuruñ niñ teñ horatiñ yubul tinayin goke buluñeñ ma nurde hinayin. Yen belen matatiñ goke igin nurt dunyeñ geb goke aman henayin.¹¹ Fudinde wor po, naña pirik irde wañ hurkun misiñeñ yan temeydeb busare niñ det umñam igyen goyen fimin fudin yirke umñam bulakñeñ goyen hubu hekeb kamde kateñ hanÿen. Niñgeb gwahade goyen po, al horam yañ wor hora meteñmiñ teñ heñya yubul teñ kamnayin.

*Kanduk yeneñ yeneñ goya mata buluñ titek
dufayya*

12 Be, Al Kurunya hugiñej heñ heñ gobe al kura
yen ge amañej nurde hañ mar goyen yuneñ yen
biñña tiyyinj. Niñgeb al kura kanduk yeneñ hiyen
gega, fole yirde hiyen al gobe Al Kurun beleñ
yenja hugiñej heñ heñ niñ biñña tiyyinj goyen
go unyenj. Niñgeb muruñgem go tenayinj marbe
amañej nurnayinj.

13 Uñgurabe, “Al Kurun mata buluñ tiwoñ,” yen
epte ma lomlom iryenj. Irde Al Kurunbe neñ
gayen mata buluñ tinayinj yen lomlom ma dirde
hiyen. Niñgeb al kura mata buluñ kura titek
dufay forok yeke goya, “Al Kurun beleñ lom nira,”
ma yiyyenj. **14** Gwahade yarab mata buluñ teñ teñ
ge biñ huwarkeb dufay buluñmiñ gore po tuluñ
teñ tukukeb mata buluñde kateñ hiyen. **15** Megen
niñ mata buluñ teñ teñ ge biñ huwarkeb gore
mata buluñ forok irde hiyen. Irkeb mata buluñ go
kuñ kurun heñbe kamde kamde forok irde hiyen.

16 Niñgeb, kadne yago, “Al Kurun beleñ lom
dirke mata buluñ tihit,” mere gobe usi geb pel
irde hinayinj. **17** Mata iginya det igyen igyen buluñ
miñmoñ kurun gobe nañkiñde niñ hulsi yiryinj al
Al Kurun gore duneñ hi. Al Kurunbe nañkiñde
niñ hulsi beleñ gasuñ uñkurenđde ma heñ matam
matam teñ hanjen gwahade moñ. Yenbe hugiñej
iginj iginj po dirde hiyen. **18** Yenbe al miñ hoyan
megen niñ goyen wor kame yawareñ yenbe
neñ wa dawaryinj. “Mere fudinde Yesu niñ
yitiñ nurkeb neya hugiñej hitek,” yen basiñña
diryinj. Al miñ hoyan megen niñ goyen wor kame
yawareñ yenbe gogo neñ wa basiñña diryinj.

Al Kurunyen mere nurtek, irde gama irtek

¹⁹ Kadne yago, nebe deñ ge amanęŋ nurde hime. Niŋgeb merene ga kenkelə nurnaŋ ko. Al kura mere tike nure yeŋbe palŋa irde hinayıŋ. Irde bemel ma mere teŋ hinayıŋ, dufay heŋ ga mere teŋ hinayıŋ. Irde aranęŋ bearar ma teŋ hinayıŋ. ²⁰ Bearar mata gobe Al Kuruŋ beleŋ mata huwak teŋ hiwoŋ yeŋ nud dunęŋ hiyen goyen moŋ. ²¹ Niŋgeb bitiŋ bana dufay buluŋya mata buluŋya goyen tumnaŋ yade siŋa yirnayıŋ. Irde neŋ nurhet nurhet dufaytiŋ go fole irdeb Al Kuruŋ beleŋ mere dirke nurde hanjen goyen fudinde yeŋ kenkelə po tanarde hinayıŋ. Meremiŋ go kenkelə tanarde hinayıŋbe gore tareŋ dirke mata buluŋde ma katnayıŋ geb.

²² Meremiŋ duliŋ po nurde wasak ma teŋ hinayıŋ. Meremiŋ nurde go po gama irde hinayıŋ. Gwaha ma teŋ hinayıŋbe meremiŋ nurhet yeŋ han gobe dindikeŋ go po usi yirde hinayıŋ. ²³ Al gwahade gobe al kura lunjen teŋ dinsoknebe gwahade yeŋ kinyen gega, ²⁴ lunjen go tubul teŋ kuŋbe aran̄ po biŋ sir yiyyen go gwahade yara. Niŋgeb Al Kuruŋyen mere nuryen gega, ma gama iryen al go wor meremiŋ nuryen gobe miŋ miŋmon hiyyen. ²⁵ Al Kuruŋyen mere gobe buluŋ miŋmon huwak wor po. Irde mata buluŋ bana mat al yade siŋa yird yird tareŋ miŋaŋ. Niŋgeb al kura mere go hugiŋen kenkelə po keneŋ heŋbe teŋ biŋde kerde gama irde hiyeŋ al gobe Al Kuruŋ beleŋ goke guram irde igin igin irde hiyeŋ.

²⁶ Munaaŋ al kura beleŋ, “Nebe Al Kuruŋyen mata gama irde hime,” yiyyen gega, mohoŋ ma hibol teŋ yeŋ ma yetek mere teŋ hiyeŋ gobe

yinjegen goyen po usi irde hiyen. Gwaha teñ hiyenþe Al Kurun gama irde hime yiyyen gobe Al Kurun diliñde miñ miñmoñ hiyyen. ²⁷ Al Kuruñyen mata goyen fudinde gama irniñ yenþe diriñ kagewya beretapya kanduk bana hañ mar goyen kuñ faran yurde hinayin. Irde megen niñ mata buluñ kurun goyen yeneñ yilwa yirde Adoniniñ Al Kurun diliñde wukken po hinayin. Gogab ultiñde merem moñ, wukken wor po deneñ hiyen.

2

Al kura po iginj irde al kurabe buluñ ird ird mata gobe buluñ

¹ Be, kadne yago, deñbe Doyañ Al Kuruñninij Yesu Kristu al turñuñ yañ wor po goke dufaytiñ sañinj irde hañ. Niñgeb al kura po iginj iginj yirde, kurabe buluñ buluñ ma yirde hinayin. ² Be, al irawa kura dende gabu gasuñde gor wayiryen. Kurabe horam yañ al, uliñ umña iginj damum hende wor po goyen yerde wayyeñ. Irke goya goyen po al siksukñeñ kura det erek erekkeñ tikiñ miñyan buluñ goyen yerde gor wayyeñ. ³ Irkeb deñbe al umña iginj iginj teñ wayyeñ al goke po nurde gargar irde, “Gebe wañ gasuñ iginjde gar kepera,” innayin. Gega al siksukñeñ gobe, “Gebe al deñgem moñ geb, irar ira huwara. Ey, moñge wañ gasuñ malire kahajne miñde gar kepera,” innayin. ⁴ Deñ beleñ gwaha tinayıñbe bitiñ bana dufay buluñ miñyan geb, gogo mata gwahade tihit yeñ bebak tinayin. Irde deñ Yesuyen alya

bereya bana bipti kuruŋ forok irhet yeŋ nur-nayin.

⁵ Kadne yago, deŋ ge amanęŋ nurde hime. Niŋgeb merene ga nurnaŋ. Al siksukňeŋbe megen niŋ marte diliŋdebe al mali deňem moŋ yeŋ yeneŋ haŋyen. Gega Al Kuruŋbe al gwahade gore yeŋ ge dufaymiŋ tareŋ irkeb Al Kuruŋ diliŋde al deňem yaŋ henayin yeŋ basiŋa yiryin. Irkeb yeŋ ge amanęŋ nurde haŋ mar goyen kame alya bereyamiŋ doyaŋ yirde hi bana goŋ hinayin yeŋ biŋa tiyyiŋ goyen tenayin. ⁶ Gega deňbe al siksukňeŋ goyen palap ma po yirde haŋ. Goyenbe ganuŋ mar beleŋ buluŋ buluŋ dirde kanduk duneŋ haŋyen? Samuŋ miňyaŋ mar beleŋbe gogo ma merem yaŋ dirde merere dukun̄ haŋ? ⁷ Go mar goreb deŋ beleŋ Kuruŋnin̄ yeŋ igiŋ wor po nurde haŋ al Yesu goyen mere buluŋ mat irde haŋyen geb.

⁸ Be, Al Kuruŋyen asanđe saba kuruŋ kura, "Gigeŋ ge amanęŋ nurde ha gwahade goyen po, al hoyan̄ niŋ wor amanęŋ nurde hayin," yeŋ katiŋ hi. Niŋgeb yitiŋ gwahade po gama irde haŋ kenem igiŋ teŋ haŋ yeŋ nurd dunen. ⁹ Goyenbe al kura po igiŋ igiŋ irdeb kurabe kenen wasak teŋ haŋ kenem deňbe Al Kuruŋyen saba pel irde haŋ geb, mata buluŋ mar yeŋ nurd dunyen. ¹⁰ Fudinde, al kura Al Kuruŋyen saba tumňaŋ nurde keŋkela gama yirde hiyeŋ gega, uŋkureŋ muŋ kura soŋ hiyyen gobe sabamiŋ goyen tumňaŋ soŋ hihi yeŋ kinyen geb gago dineŋ hime. ¹¹ Niŋgeb Al Kuruŋ beleŋ, "Al berem yaŋbe bere hoyanya ma duwan teŋ hi-

nayıñ,” yirin goya, “Al ma gasa yirke kamnayıñ,” yirin goyen uñkureñ kura soñ henayıñbe Al Kurun beleş sabamıñ kuruñ goyen soñ hahañ yeñ dinyenj. Niñgeb al berem yañ kura gore bere hoyan kura ma duwan iryenj gega, al hoyan kura bida iryenjbe sabamıñ kuruñ goyen soñ hiyyenj. ¹² Niñgeb al hoyan niñ amañenj nurde hinayıñ yitiñ Al Kurunyen saba kuruñ goyen po gama irde mere teñ mata teñ hinayıñ. Gwaha teñ hinayıñbe mata buluñ bana ma hinayıñ. Munan gwaha ma teñ hinayıñbe sabamıñ kuruñ gore po Al Kurun beleş diliñde merem yañ diryenj. ¹³ Goyenpoga al kura al hoyan bunijeñ ma yirde hiyenj gobe kame Al Kurun diliñ mar huwarkeb yeñ wor bunijeñ ma iryenj. Munan al kura al hoyan bunijeñ yirde hiyenj gobe Al Kurun wor bunijeñ iryenj geb, merem yañ yird yird nalu funanje yeñ diliñ mar huward huward niñ kafura ma hiyyenj.

Matamiñbe igiñ moñ kenem Yesu niñ dufaymiñ tareñ irtiñ gobe miñ miñmonj hiyyenj

¹⁴ Be, kadne yago, al kurabe yinjenj ge yenbe, “Nebe Yesu niñ dufayne sanij irde hime,” yeñ hiyenj gega, matamiñbe hoyan po kun hiyenjbe mere gwaha tiyyenj gore epte ma igiñ iryenj. Niñgeb al gore, “Yesu niñ dufayne tareñ irde hime,” yeñ hi goke Al Kurun beleş mata buluñde mat epte ma tumulgañ tiyyenj. ¹⁵ Be, kadtiñ kura bere daw ma al dirinj daw gobe uliñ umña igiñ mat teñ binje go kura netek miñmonj wor po hiyenj. ¹⁶ Goyenbe deñ beleş keneñbe, “Al Kurun beleş doyan girde hi geb igiñ kwayinj. Menje girkeb meñe diba kura hor irayinj. Binje nene

ep hawayinj,” innayinj. Goyenpoga det goke amu wor po hej hi goyen kura muñ ma faran urdeb mere ulin po gwahade innayinjbe meretiñ gobe miñ miñmoñ hiyyen. ¹⁷ Niñgeb gwahade goyen po, “Yesu niñ dufayniniñ tareñ irde hite,” yeñ hañ gega, matatiñbe hoyan po kun hi kenem, “Yesu niñ dufayniniñ sanjñ irde hite,” yeñ hañ gobe duldul yeñ hañ.

¹⁸ Goyenbe al kura beleñ merene fudinde yeñ ma nurdeb, “Yesu niñ dufay tareñ ird irdya gote mata teñ teñyabe hoyan hoyan geb,” yeñ hañyen. Gega meremiñ gobe fudinde moñ. Meremiñ gokeb ne beleñ wol henjbe, “Gebe Yesu niñ du-fayge tareñ iran gega, mata iginj ma teñ hayinjbe daha mat dufayge sanjñ iran goyen fudinde yeñ nurtek? Epte moñ. Munan̄ nebe mata iginj teñ himekeb matane goreb dufayne Yesu niñ tareñ irde himyen gobe fudinde yeñ gikala giryen,” inenj. ¹⁹ Gebe Al Kurunjbe uñkurenj po hi yeñ nurde ha. Gobe iginj. Goyenbe uñgura wor gwahade po yeñ nurdeb yeñ ge kafura hej barbar yeñ hañ. Niñgeb Al Kurunjbe uñkurenj po hi yeñ nurde ha gega, mata iginj ma teñ hayinj gobe miñ miñmoñ.

²⁰ Deñbe da kukuwa wor po? “Yesu niñ dufayniniñ tareñ irde hite,” yeñ hañ gega, matatiñbe iginj moñ kenem, meretiñ gobe miñ miñmoñ goyen daha mat dikala dirmek gab keñkela bebak tinayinj? ²¹ Be, asininj Abrahambe Al Kurunyen mere po nurdeb urmiñ Aisak goyen Al Kurun galak ire yeñ tukun hora beleñ po alta irdeb go hende kerde kumga teñ Al Ku-

runj dolon irenj tiyyinj. Irkeb Al Kurunj beleñ go keneñbe al huwak inyinj. ²² Abraham mata tiyyinj goreb keñkela dikala dirde hi. Dufayya matayabe hoyanj hoyanj moñ, tuñande wor po. Yenjbe Al Kurunj niñ dufaymiñ sanjinj iryinj geb, meremiñ po gama irde mata tiyyinj gogo. Niñgeb matamiñ goreb dufaymiñbe fudinde wor po ep hitinj goyen kawan iryinj. ²³ Irdeb matamiñ goreb Al Kurunyen asanje, “Abrahambe Al Kurunj niñ dufaymiñ tareñ irkeb Al Kurunj beleñ al huwak kinyinj,” yitiñ gote miñ goyen kawan forok iryinj. Abrahambe gwaha tiyyinj geb, Al Kurunj beleñ kadne yenj nurd uneñ hinhin. ²⁴ Niñgeb Al Kurunj diliñde huwak heñ heñ beleñ gobe yenj ge dufay tareñ ird ird po moñ. Matatinde manañ meremiñ gama irnayinjbe yenj beleñ al huwak yenj dinyenj.

²⁵ Gwahade goyen po, beleñ niñ leplep bere denjembe Rahap goyen Yeriko taunde hinhin wor Al Kurunj diliñde mata iginj tikeb Al Kurunj beleñ bere huwak inyinj. Bere gobe Israel al irawa kura Yosuwa beleñ, “Yeriko taunde balmiñ kuñ naña tulyanj kuñbe wañ momoñ niryi,” yinke kukeb gor niñ mar beleñ gasa yirnak yenj bere gore yaminde yukuñbe balmiñde beleñ hoyanj mat yad yerke mulgañ heñ kwaryum. ²⁶ Niñgeb al kamtinj hakwambe tonenj miñmoñ gwahade goyen po, al kura beleñ, “Al Kurunj niñ dufayniniñ sanjinj irde hite,” yenj hinayinj gega, matamiñ hoyanj kukeb, meremiñ gobe miñ miñmoñ hiyyenj.

3

Dufay heñ ga mere teñ hinayinj

¹ Be, kadne yago, kame neŋ tumŋaŋ Al Kurun
diliŋ mar huwartekyabe neŋ saba tagal tagal
marbe al mali hoyaq yara moŋ, mere kuruŋde
wor po kutek gobe nurde haŋ gogo. Niŋgeb
denj budam al saba yird yird mar ma henayinj.
Kura beleŋ po saba mar henayinj. ² Neŋ albe
mata kurayen kurayende buluŋ teŋ hityen geb
gogo gwaha dineŋ hime. Al kura mere soŋ ma
heŋ hiyen al gobe Al Kurun diliŋde buluŋmiŋ
miŋmoŋ hiyyenj. Irde yiŋgen keŋkela dufay heŋ
gab mata teŋ hiyen geb soŋ ma heŋ hiyenj. ³ Be,
hos go dufayniniŋ po gama irde kuwoŋ yenbe
mohoŋ bana ain parwek yerde goyenter kaŋ
fen teŋ gor yanarde yuluŋ titekeb hos goyen
iginj dufayniniŋ po gama irde hanjan. ⁴ Be,
hakwa wor gwahade po. Hakwa kurun wor po
goyen meŋe tareŋ huwarde tuktawaŋ irde hiyenj.
Goyenbe hakwa go teŋ kuŋ hiyen al gore goŋ kura
kwe yeŋ nurdeb hakwa tigiri teŋ teŋ det dirŋej
muŋ hakwa kimyaŋ beleŋ hi goyen tigiri tikeb
hakwa kurun goyen al gote dufay po gama irde
kuyeŋ. ⁵ Gwahade goyen po, det dirŋej muŋ al
mohoŋ bana gore mat mere forok yeŋ haŋ goreb
alyen heŋ heŋmiŋ kurun goyen kurabe iginj irde,
kurabe buluŋ irde teŋ hanjen. Be, kadilia kurun
hiyyenđe kak boŋen kura busare katyenbe daha
tiyyenj? Busa kurun gobe heŋ wor yeŋ kuyenj
geb. ⁶ Niŋgeb mohoŋniniŋ wor kak boŋen dirŋej
muŋ go gwahade goyen po, neŋ al kurun gayen
buluŋ dirde hiyen. Mohoŋniniŋbe mata buluŋ
gasuŋ geb, gor matbe neŋ kurun gayen buluŋ
heŋ hityen. Mata buluŋ mohoŋniniŋde forok yeŋ

hanjen kuruj gobe kak belej det kumga teñ pasi hiyyen gwahade goyen po heñ heñninij kuruj gayen buluj wor po dirde hiyen. Irde funajbe mata buluj gote murunjem teñbe kak alare heñ humga kunayin.

⁷ Megen niñ, hende niñ, irde makañ bana niñ dapña kurayen kurayenya nuya kuruj goyen al belej igin yade paka yirke yase heñ yewek yagot mere nurnayin. ⁸ Goyenbe mohonjininiñje al kura belej epte ma mala tiyyen. Dapña duwi yara meteñej wor po. Niñgeb hugiñej ugala titiñde po heñ mere buluj teñ hiyen. Irde det buluj al belej nene kamtek go gwahade goyen po, al buluj yirde hiyen.

⁹ Neñbe mohonjinij gore Adoniniñ Doyañ Al Kuruj turuñ irde hityen. Irdeb gore po al hoyan Al Kuruj belej yiñgen yara yiryij goyen karan yurde teñ hityen. ¹⁰ Mohonjininiñ unjkureñ bana gor mat po Al Kuruj turuñ irdeb bana gore po al karan yurde teñ hityen. Niñgeb, kadne yago, mata gwahade gobe igin moñ geb tubul po tinayin. ¹¹ Feya makañyabe igin fe diliñ unjkurenje mat po marde wañ hiriryeñ? Epte moñ. ¹² Irde igin fik he hende olip he igineñ forok yenayin? Irde wain igineñ gob fik he hende forok yenayin? Epte moñ. Gwahade goyen po, makañ wañ ala heñ hiyende gorbe epte ma fe yase forok yiyyen.

Al Kuruj diliñde dufay wukkek

¹³ Be, dufay wukkek miñyan albe ne nurhem nurhem mata gob hubu. Niñgeb deñ kura belej,

“Dufay wukkekne miňyaŋ geb, Al Kuruňyen dufay keňkela bebak teŋ hime,” yiyyen al gobe ne nurhem nurhem mata go tubul teŋ mata igin teŋ hinayıŋ. Irkeb keneňbe meremin fudinde yen nurtek. ¹⁴ Munaŋ kuratiŋ kura kadom igin mat hike yenen daniŋ neŋ gwahade moŋ yen hurd Kurd mataya kudiŋ mataya miňyaŋ al gobe, “Nebe dufay wukkeknem yan,” yen parpar teŋ mere fudinde pel irde usi ma po teŋ hiyen. ¹⁵ Dufay wukkek deŋ beleŋ yen haŋ gobe Al Kuruŋ hitte mat ma wan hi. Megen niŋ po, Holi Spirityen dufay moŋ, Uŋgurayen. ¹⁶ Gwahade geb deŋ beleŋ kudiŋ mataya ditin igin mat hike yenen daniŋ neŋ gwahade moŋ yen Kurd Kurd mataya teŋ hinayıŋbe kadom bearar gird teŋ teŋ mata forok yirde hinayıŋ. Irde mata buluŋ kurayen kurayen forok yirde hinayıŋ.

¹⁷ Goyenbe dufay wukkek Al Kuruŋ hitte mat watin gobe dufay buluŋ miňmoŋ wukkeŋ wor po hiyyen. Irkeb dufay go miňyaŋ marbe biŋ kamke al hoyanya igin hinayıŋ. Irde biŋ yurumŋeŋ hinayıŋ. Irde balmiŋ heŋ al hoyanje mere nurde hinayıŋ. Irde albe bunijeŋ yirde hinayıŋ. Irde mata igin kurayen kurayen teŋ hinayıŋ. Irde al kura po igin igin yirde kurabe buluŋ buluŋ ma yirde hinayıŋ. Mel gobe biŋde mat fudinde wor po Yesu gama irde hinayıŋ. ¹⁸ Niŋgeb biŋ kamke al hoyanya igin heŋ heŋ mata forok irde hinayıŋ marbe mata go tareŋ po irkeb al hoyan wor yenenbe Al Kuruŋ diliňde mata huwak teŋ hinayıŋ.

4

*Megen niŋ mata gama irde haŋ marbe Al Kurun
asogo irde haŋ*

¹ Be, da beleŋ dirkeb dindikeŋ ulin kadom gineŋ teŋ arde teŋ haŋ? Mata gobe megen niŋ detya mataya nin bitiŋ huwarkeb gore po dufay iŋiŋya arde har goreb mata gogo forok yeŋ hi.

² Niŋgeb det kura goninin yan hetewoŋ yeŋ nurde haŋ gega, go ma yadeb al det go miŋyaŋ al goyen detmiŋ goke po teŋ tuwaginj bearar yirde al bida yirde hanjen. Goyenpoga det go ma po yade hanjen. Irdeb kadom mohoŋde teŋ arde hanjen. Det goyen go ma yade hanjen gote miŋbe Al Kurunj gusuŋjan ma irde hanjen geb gogo.

³ Kurabe gusuŋjan irde hanjen gega, det go yade dindikeŋ ge amanj hetek dufay kerde gusuŋjan irde hanjen. Niŋgeb dufaytiŋ buluŋ goyen Al Kurunj beleŋ yeneŋbe gogo ma duneŋ hiyen.

⁴ Denjbe Al Kurunj gama irde hite yeŋ haŋ gega pel irde megen niŋ dufay po gama irde haŋ. Gobe al beremyaŋ gore bere hoyanya duwan heŋ haŋ go gwahade goyen. Niŋgeb mata gobe Al Kurunj niŋ buluŋ nurd nurd mata yeŋ ma nurde haŋ? Megen niŋ dufay niŋ amaneŋ nurde go po gama irde hinayiŋ mar gobe Al Kurunyen asogo henayiŋ. ⁵ Munaj Al Kurunyen asanje, “Holi Spirit Al Kurunj beleŋ neŋ bana kiryiŋ gore, ‘Ne niŋ po nurde hinayiŋ. Munaj harhoktiŋ nun-nayiŋbe igiŋ ma nurenj,’ yiriŋ,” gwahade yitiŋ hi gobe miŋ miŋmoŋ yeŋ nurde haŋ? ⁶ Denjbe gwaha teŋ haŋ gega, Al Kurunj beleŋ buniŋeŋ

dirde igin igin dird dird gobe mata buluñtiñ gote
folek. Niñgeb goke asañminde gahade katiñ hi:
“Al kura yinjeñ neñ harhet harhet teñ hañ marbe
Al Kuruñ beleñ asogo yirde hi.

Munañ al kura yinjeñ neñbe epte moñ yeñ nurde
hañ marbe Al Kuruñ beleñ buniñeñ yirde
igin igin yirde hi,” yitiñ. *Mata Igiñ 3:34*

⁷ Niñgeb dindikeñ turuñ ma irde Al Kuruñ yufukde po hinayinj. Irde Satan asogo irde hinayinj. Irkeb Uñgura go dubul teñ busaharyenj.
⁸ Al Kuruñya awalik heñbe yeñ bindere kunayinj. Irkeb yeñ wor den bindere wayyeñ. Niñgeb deñ mata buluñ marbe mata buluñtiñ goyen yubul po teñ hinayinj. Irde deñ Al Kuruñyen dufayya megen niñ dufayya gabu yirde hañ marbe megen niñ gobe tubul po teñ Al Kuruñyen dufay po gama irde diliñde wukkenj hinayinj. ⁹ Irde mata buluñtiñ goke kandukñej nurde buniñeñ nurdeb esej hinayinj. Deñbe amañ heñ hinmañ teñ hañyen gega, hanjkä matbe mata buluñtiñ goke buniñeñ nurde esej hinayinj. ¹⁰ Irde neñ harhet harhet ma teñ Al Kuruñ yufukde po hinayinj. Irke gab yeñ beleñ turuñ diryenj.

Kadom tagal guneñ ma tinayinj

¹¹ Be, kadne yago, dindigeñ kadom mere buluñ mat girde ma teñ hinayinj. Al Kuruñyen sabarebe, “Kadom tagal guneñ ma teñ hinayinj irde kadtiñde mata kura goke buluñ mat ma yineñ hinayinj,” yitiñ. Niñgeb al kura mata gwahade teñ hinayinj mar gobe Al Kuruñyen saba goyen buluñ ineq tagal uneñ hinayinj. Niñgeb deñ beleñ sabamiñ go igin moñ innayinjbe epte ma

sabamiñ gama irde hinayin. Go gama irtiñenbe dindiken Al Kuruñ hihat yen al hoyanđe mata goyen yeneñ gwaha gwaha tahañ yen tagalde yuneñ hinayin. ¹² Fudinde, neñ ge teñ saba kuruñ go forok ird dunenbe mataniniñ yeneñ igin ma buluñ dinen dinen albe Al Kuruñ uñkuren po hi. Go al gore po gabe neñ gayen dumulgañ tiye yenbe igin gwaha tiyyen. Munañ buluñ dire yenbe igin gwaha diryen. Niñgeb denbe da al wor po geb gogo, kadtin yagot mata yeneñ igin ma buluñ yineñ han?

Dende sañiñbe ep yeñ ma nurnayin

¹³ Be, deñ kurabe, “Hanđka ma gise dawbe taun kuruñ hoyanđe kuñ dama uñkuren goñ heñ hora meten teñ hora kuruñ yawartek,” yen han. Gega deñ al gwahade gobe ga nurnañ. ¹⁴ Denbe fay urke deñ hitte mata dahade forok yiyyen gobe ma po nurde han. Neñ megen hite mar gayenbe yamuñ yuwalñende dinamnam go gwahade po, megen gar epte ma ulyanje hitek. Heñ ga ma hubu hetek geb. ¹⁵ Niñgeb gwaha yitiñenbe, “Doyan Al Kuruñ beleñ igin nurde hi kenem ma kamde timanđbe meten gwaha gwaha titek,” yen hinayin. ¹⁶ Goyenbe denbe gwaha ma teñ han. Ne harhem harhem teñ dindiken ge turuñ turuñ teñ han. Mata gwahade teñ han kuruñ gobe Al Kuruñ diliñde buluñ wor po teñ han. ¹⁷ Niñgeb keñkela dufay henan ko. Al kura mata iginbe nurd nurd ga gama ma iryen gobe Al Kuruñ beleñ al gobe mata buluñ teñ hi yen kinyen.

5

*Buluŋ mat hora yade al horam yaŋ hitin al gobe
kame kanduk kennayiŋ*

¹ Be, deŋ al horam yaŋ mar, ga nurnaŋ ko. Kame matatiŋ goke kanduk kuruŋ wor po forok yeke yenen hinayıŋ geb, goke dindiken ge buniŋen nurde esen epte ma teŋ hinayıŋ.
² Matatiŋbe gahade: dettiŋya samuntinyabe yade al buniŋen faraŋ yurtiŋbe dulin po hike bida henayıŋ. Amiltiŋ manan gwahade po hike sisige beleŋ walnayıŋ. ³ Gol horaya silwa horaya yade dindiken ge po nurde yatiŋ bana po yerde hike humuyen beleŋ po tum yurde hanyen geb, hora gote meteŋmiŋbe hubu hitiŋyen haŋ. Irkeb kame nalu funaŋdeb hora meteŋ ma yuntiŋ goyen keneŋbe Al Kuruŋ beleŋ merem yaŋ diryen. Irde kak beleŋ det kumga tikeb mugol nen hi go gwahade goyen kudiŋ matatiŋ goke Al Kuruŋ beleŋ buluŋ wor po diryen. Deŋ goyen gwaha dirtek nalube binde heŋ hi gega, megen niŋ det yade pipkatoka yirde han. ⁴ Niŋgeb deŋ al horam yaŋ mar, ga nurnaŋ! Yamuŋ usan teŋ teŋ marya wit sak yeke walde walde marya murunŋem ma yunkeb biŋ misiŋ nurde esen han. Irkeb Doyan Al Kuruŋ tareŋ miŋyan gore goyen nurde hiyen geb, kamebe goke buluŋ wor po diryen. ⁵ Irde dapŋa beleŋ kamde kamde nalumiŋ ma nurde dula ug po teŋ bam yeŋ hanyen go gwahade goyen, deŋ wor Al Kuruŋ beleŋ muduneŋ muduneŋ nalu ma nurde heŋya dindiken ge po nurde dula bidak teŋ samuŋ budam po yade han. ⁶ Deŋbe al kura buluŋ dirde ŋiŋiyam ma dirtek mar goyen

titmiñej wor po uliñde merem yañ yirde gasa
yirke kamde hanjen gega, kura muñ asogo ma
dirde hanjen.

*Kanduk yeneñ hinayinj gega yul ma yeñ tareñ po
hinayinj*

⁷ Niñgeb, kadne yago, al beleñ buluñ gwahade
dirde hañ gega, mata buluñmiñ goyen yubul teñ
teñ ge doyañ heñ heñ niñ piñej ma heñ hinayinj.
Irke kuñ kuñ Doyañ Al Kuruñ wayyen. Deñbe
biñge hardeb aran aran netek heke niniñ niniñ
ma teñbe nalumde ga yeñ piñej ma heñ doyan
heñ hanjen. Kigariñ niñ wor gwahade po teñ
hanjen. ⁸ Niñgeb deñ wor Doyañ Al Kuruñ wañ
wañ nalu binde heñ hi geb, kanduk kurayen
kurayen yeneñ hañ goke mukku ma teñ goya
goya sanjiñ po heñ hinayinj. ⁹ Irde, kadne yago,
kanduk kura deñ bana forok yeke fugugur teñ
dindiken uliñ kadom mohonđe ma teñ hinayinj.
Gwaha tinayinjbe al iginjya bulunja pota yird yird
Al beleñ wañ matatiñ goke muruñgem buluñ
dunyenj. Yeñ wañ wañ nalu gobe binde wor po
heñ hi. Niñgeb gwaha ma teñ hinayinj.

¹⁰ Be, Al Kuruñyen mere basañ marbe kanduk
karkuwanj karkuwanj yeneñ hinhan gega, goke
mukku ma teñ tareñ heñ Doyañ Al Kuruñyen
deñjemde meremiñ tagalde kuñ hinhan. Niñgeb
deñ wor mel gote mata goyen po gama irde
hinayinj. ¹¹ Gwaha teñ hitekeb Al Kuruñ beleñ gu-
ram dirde iginj iginj diryenj gobe nurde hite. Deñbe
Yopyen baran nurde hanjen gogo. Yeñbe kanduk
kuruñ bana hinhan gega, yul ma yeñ tareñ po heñ
hinhan. Irkeb kuñ kuñ funañbe Doyañ Al Kuruñ

beleñ faraŋ urde saŋiŋ irkeb sopte iginj wor po hiriŋ. Niŋgeb Doyaŋ Al Kuruŋbe buniŋeŋmiŋ kuruŋ wor po.

¹² Be, kadne yago, mere kura momoŋ direŋ tihim gabe det kuruŋ wor po niŋgeb, keŋkela nurnaŋ ko. Deŋbe mere kura fudinde tihit yeŋya ga naŋkiňa megeŋya irde det hoyaq kura deŋe ma yurnayiŋ. Fudinde yeŋbe “Fudinde,” po yeŋ hinayiŋ. Munaŋ monbe “Moŋ” po yeŋ hinayiŋ. Gwaha ma tinayiŋbe Al Kuruŋ beleñ merem yan diryen.

Al Kuruŋ gusuŋaŋ ird ird gote tareŋbe kuruŋ

¹³ Be, deŋ bana goyen al kura kanduk yeneŋ hanj? Gwahade kenem goke Al Kuruŋ gusuŋaŋ irnayiŋ. Munaŋ al kura amaneŋ nurde hanj? Gwahade kenem Al Kuruŋ turuŋ ird irdde niŋ tikiŋ henayiŋ. ¹⁴ Irde kuratiŋ kura garbam hiyyeŋ? Gwahade kenem Yesuyen alya bereyat doyaŋ mar hoy yiryeŋ. Irkeb mel gore waŋ al go iginj hewoŋ yeŋ det fimin uliŋde sam irde Doyaŋ Al Kuruŋ Yesu deňemde al goke iginj hiwi yeŋ Al Kuruŋ gusuŋaŋ irnayiŋ. ¹⁵ Al kura Al Kuruŋ niŋ dufaymiŋ tareŋ irde gusuŋaŋ iryenŋbe garbam al gobe iginj hiyyeŋ. Irde firtinđe po hiyeŋ goyen huwaryen. Irde al go mata buluŋmiŋ beleñ kura irke garbam hitiŋ kenem go wor halde unkeb iginj hiyyeŋ. ¹⁶ Niŋgeb kadtinŋ buluŋ kura irde kenem goke kadom pohogay gird teŋ hinayiŋ. Irde kadom faraŋ gurd gurd niŋ Al Kuruŋ gusuŋaŋ irde hinayiŋ. Irkeb Al Kuruŋ beleñ garbamtiŋ sope dirde hiyeŋ. Al kura Al Kuruŋ diliŋde huwak heŋya gusuŋaŋ irde hiyeŋbe Al Kuruŋ

beleñ gusuñajmiñ goyen nurde wasak ma teñ hiyen. Huginęñ wol heñ uneñ hiyen geb, gogo dineñ hime.

¹⁷ Be, Al Kurunyen mere basañ al Elaiabe al neñ yara po. Goyenpoga Israel naña bana goj kigariñ ga kateñ ma yeñ Al Kurun gusuñaj irde tebañ irkeb dama karwo irde gagasi 6 gayen kigariñ muñ kura ma katyiñ. ¹⁸ Irdeb go kamereb sopte po Elaia beleñ kigariñ niñ gusuñaj irkeb Al Kurun beleñ wol hekeb kigariñ katyiñ. Irke megeñ bida hekeb biñge yago harke igin kawan hamiñ.

Mata buluñde hañ mar farañ yurke Al Kurun hitte mulgañ henayıñ

¹⁹ Kadne yago, deñ bana goyen al kura Al Kurunyen mere fudinde sañ heñ beleñ hoyan kukeb kadom kura beleñ kuñ farañ urde sopte Al Kurun hitte tumulgañ tiyyen. ²⁰ Mata gwa-hade goke yitiñ mere goyen bitiñ sir ma yiyyen. Merebe gahade: “Al kura kadom mata buluñ bana hikeya tumulgañ tiyyen. Irkeb mata buluñ al gobe huginęñ kamtek gega, Al Kurun beleñ mata buluñmiñ kurun goyen halde unkeb igin hiyyen. Irkeb kadom farañ uryen al gobe fudinde wor po farañ ura yeñ kentek,” yitiñ hi. Gog po.

**Al Kurunyen Mere Igin
The New Testament in the Gwahatike Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tok ples Gwahatike long
Nuigini**

copyright © 2000 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Gwahatike

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

 You include the above copyright and source information.

 You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

dbba218f-41f3-5f08-b0b6-2a7c919093ab